

Աղբյուր էր 1

Ամեն հայասրացի. «խորհրդարանական ճգնաժամն այն մասնաբերի չէր, ինչ ներկայացվում էր: Մեր 16-նարկումները բերեցին նրան, որ ասեմբլան իրադրությունը զննեց, որ այսօր գնալ անեն սեռական ճգնաժամի չի կարելի»: Ի դեպ, սեպտեմբերի 26-ին իր կողմից բույլ սված կանոնակարգային խախտումները բացառեց իր «հուզված վիճակով» եւ համոզված է, որ իր ժամանակակից խնդիրն օրակարգից դուրս է եկել: Մինչդեռ նրա այս սեռական թուրքը չեն ընդունում: Մասնավորապես «Կայունություն» խմբի ֆարսուղար Կարեն Կարամյանը գտնում է, որ «այս հայասրացիներն ինքն ինքն է կողմնորոշվում» դեմ է հրամարտական հար-

լու միայնակ, ֆանի որ 304-ն իր հերթին ոչ մի կերպ չի ուզում դուրս գալ իր որդեգրած (միայն հանուն կառավարության ծրագրերի- 9, Ա.) բանաձևից: Բացի այդ, ստատուս է, որ կառավարությունը շուտով փորձելու է խորհրդարանում անցկացնել բյուջեի կրճատման նախագիծը, իսկ դրա համար նրան ստատուս «Միասնություն» բացարձակ մեծամասնություն չի ձեռնադրում, որը ինչ հավանական է դարձնում հաջողությունը, եթե մյուս խմբակցություններից օգնություն չլինի:

Երբ ԱԺ-ն դառնում է կազինո

Ամ օրակարգում դարձյալ հայտնվել էր լարյրկված «Շահումով խա-

լին արտահայտել իրենց համեմատությունը, կամ երկար, խոր վերլուծություններից հետո կազինոյան ժաշկապատկերները համոզվեցին, որ իրենց համար ըստ էության արթնություն չկա մայրաքաղաքի խաղասենյակում են ժամանակ անցկացնելու, նրանից 50 կմ հեռու, թե՛ թելուգ հենց խորհրդարանում:

Երբ խորհրդարանը դառնում է անուղղելի գիտնականասեր

Շարունակվեցին նաեւ «Գիտական եւ գիտատեխնիկական գործունեության մասին» օրենքի նախագիծի առաջին ընթերցման ելույթները: Պատգամավորները միաձայն կարեւորելով այդ օրենքի ընդունման անհրա-

Պատասխանությունը կրկին հեռաձգվեց

ԼՂԳ գերագույն դատարանն առաջին անգամ կարգով հոկտեմբերի 23-ին շարունակեց հոկտեմբերի 12-ին ընդհատված դատախոսությունը: Հիշեցնենք, որ մարտի 22-ին ԼՂԳ նախագահ Արկադի Դուկասյանի դեմ կատարված մահափորձի առնչությամբ կատարվող դատական փնտրությունը 10-օրյա ժամկետով ընդհատվել էր ամբաստանյալ Լեւոն Միրզոյանի դատարանական փնտրության հարցով: Երեկ դատական նիստը նախագահող Սուրեն Ալեքսանյանը տեղեկացրեց, որ մինչ այդ նորարարների հոգեբուժարանում գտնվող մեղադրյալ Մասուն Աղաջանյանը բերվել է Մեծխանակերտ, ֆանի որ դատախոսական փորձաքննությունը մեղսունակ է ճանաչել նրան դատական փնտրության մասնակցելու համար, եւ որ նրա ֆիզիկական վիճակը բույլ է սալիս վերջինիս լիարժեք

տրեն մասնակցելու սեպտեմբերի 18-ին սկսված դատախոսական գործընթացին: Ամբաստանյալ Լեւոն Միրզոյանի դատարանական փնտրության հարցով: Երեկ նրան ճանաչված ժամանակը ընթացրեց ինքը ծանոթացել էր գործի բոլոր նյութերին եւ ժամկետը երկարաձգելու անհրաժեշտություն չունի: Սակայն, ֆանի որ Մասուն Աղաջանյանի փաստաբան Էդուարդ Աղաջանյանը (որը լիքի Մեծխանակերտ ժամանակ այսօր) կարի ունի ծանոթանալու նաեւ դատական փնտրության նյութերին, ուստի դատավարությունը ընդմիջվեց եւս մեկ օրով: ԼՂԳ գերագույն դատարանը մարտի 22-ի գործի փնտրությանը կանոնադրապես հոկտեմբերի 30-ին:

ԵՄԸՆ ԱՐԿԱՅԱՆ
Մեծխանակերտ

ՀՀԿ-ն մենակ է մնում հողմերի դեմ

զը, թե՛ ոչ, բայց որ որոշումն ունենալու է շարունակություն, եւ ենթադրում են: Կարծես արտաքին առն են ինչ լավ է: Ես չեմ կարծում, որ ներսուս որոշակի լարվածություն ԱԺ-ն չունի»:

«Կայունության» նման կոչս դիրքումն ունի իր դատարանը: Նրան հետադարձաբար փորձելու են չթողնել ձեռք բերած լծակները եւ թարգմանել, որ կարող են նաեւ հրաժարվել այսօր բերել քիվ առաջին խնդրի՝ կառավարության գործունեության համար իրական ժամանակացույցի հրեց բաժնից: «Կայունություն» երեկ հանդիպել է «Միասնություն» երկու կողմերի հետ՝ իրենց համագործակցության առանցքը հասկանալու նպատակով: Պեն Կարամյանի խոսքերից, թե դա թե՛ս է լինի ծրագրային հիմնի վրա, կարելի է ենթադրել, որ փաստորեն համագործակցության մակարդակն իջնում է մեկ աստիճանով եւ այս ուժը հարգանքի սակ է դնելու իր ժամանակակից մասնաբաժնից: Գա այլ բան չի նշանակում, ֆան որ ՀՀԿ-ն այդ ողբ թե՛ս իր ուսերին է առնե-

ղերի եւ խաղասենյակ մասին» օրենքի նախագիծը, որը ներկայացվում էր երկրորդ ընթերցմամբ: Հիշեցնենք, որ դեռես նախորդ եռօրյա խնդիրն այն փեարկության արդյունքում մի ֆանի ծայրերի արթնությունը ընդունվեց: Այդ փնտրություններից թարգմանում էր խորհրդարանի ոչ միանշանակ վերաբերմունքը օրենքի սկզբունքային որոշ կետերի, մասնավորապես մայրաքաղաքից եւ մարզկենտրոններից դուրս նրանց տեղաբաշխման հեռավորության շուրջ: Կառավարության հետ համաձայնեցման արդյունքում վերջնական հասկանալի էին համադասարանար 50 եւ 10 կիլոմետրերը:

Նախագիծը վերափոխվելու էր ընդհանրապես արժեք դասակարգում 3րան հայասրացիների մի շարք առաջարկների ընդունումից հետո: Բվարկության ընդունումը ըստ էության այն նույն նախագիծը, որը չէր ընդունվել: Հետաքրքիր է այն է, որ այս անգամ օրենքն անցավ գրեթե միաձայն (79 կողմ, 4 դեմ, 2 ձեռնարկ):

Կարելի է կարծել, որ այս եղանակով դատարանները կամ ուզում

ժեշտությունը, այնուամենայնիվ առաջարկում էին որոշ փոփոխություններ կատարել՝ կառավարության հետ Գիտությունների ակադեմիային հասուն կարգավիճակ ընդունելու, նրա ենթակայությանը հասարակական ակադեմիաներ ստեղծելու կամ լսեղծելու շուրջ: Պատգամավորներ Գալուս Մահալյանն ու Վազգեն Խաչատրյանը կարեւորում էին հասկանալի գիտության բնագավառի ֆինանսական, սոցիալ-սենսական վիճակը բարելավելու անհրաժեշտությունը: («Եթե դա չի լինելու, ադա սա մի հում օրենք է միայն» 9, Ա.):

Նշելով համակարգի որոշ բաց կողմերը Շավարս Զոյարյանը գտնում է, որ օրենքը թե՛ս է առաջին հերթին լինի գիտության զարգացման ծրագիր, իսկ որոշեցի լինի այդպիսին, անհրաժեշտ է ընդունել առաջին ընթերցմամբ հեռագայում խնդիրներն առավել խորախն փնտրելու հեռանկարով: Եթե ԱԺ-ի հետ նոր ոչինչ չկատարվի, այս կարեւոր օրենքի նախագիծը վերափոխությունը տեղի կունենա այսօր:

Ռիմա Դեմիրճյան. Այն ուժերը, ովքեր կատարել են հոկտեմբերի 27-ի հանցագործությունը, շարունակում են գործել

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՀՊԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՄՊԱՆ. Հոկտեմբերի 23-ին մայրաքաղաքի Տոպագիչների փողոցում Կարեն Դեմիրճյանի հուճախական

հայտարարեց Ռիմա Դեմիրճյանը: Այն հարցին, թե ինչո՞ւ է գնահատում Սոցիալիստական ուժերի միության ֆաղափական ֆարսուղար

բացման արարողության ժամանակ Կարեն Դեմիրճյանի այրին Ռիմա Դեմիրճյանը հայտարարեց, որ այն ուժերը, ովքեր կատարել են 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ի հանցագործությունը, շարունակում են գործել: Միաժամանակ նա ընդգծեց, որ չի կարող ոչ մեկին մեղադրել. «Դա անբարոյական կլինի իմ կողմից, որովհետեւ ես ոչ մի ապացույց չունեմ»:

«Ի՞նչու չեմ գերիմացրել երթուղիները, որ Դեմիրճյանին ուզում են սպանել, դրա համար անեն ինչ կատարվել է ֆողարկված ծելով հեղաճրքում ժաշկակի սակ: Ոչ մի հեղաճրքում այստեղ չի եղել, այլ եղել է ֆողարկված մտածված, շատ նուրբ ժաշկապատկերում»:

Առոճ Մանուչարյանի վերջին հայտարարությունները, սիկին Դեմիրճյանը ժաշկախանեց. «Ես Առոճ Մանուչարյանի հետ ծանոթ չեմ եւ չեմ կարող ոչինչ ասել այդ առումով: Եթե նա ինչ-որ բան գիտի, գուցե ես ի»:

Հուճախականի բացման արարողությանը մասնակցում էին ՀՀ Ամ նախագահ Ամեն Խաչատրյանը, Ամ փոխնախագահ Գաղիկ Ասլանյանը, Ամ ժաշկապատկերներ եւ կառավարության անդամներ, հասարակայնության ներկայացուցիչներ:

Մահմանադրական դատարանը դարձավ Եվրոպայի Մահմանադրական դատարանների խորհրդի լիիրավ անդամ

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՀՊԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՄՊԱՆ. ՀՀ Մահմանադրական դատարանը հոկտեմբերի 21-ին դարձել է Եվրոպայի Մահմանադրական դատարանների խորհրդի լիիրավ անդամ: Այս մասին հոկտեմբերի 23-ի մամուլի ասուլիսում հայտնեց ՀՀ ԱԺ նախագահ Գաղիկ Չարությունյանը, որը մասնակցել է այդ միջազգային կազմակերպության հերթական խորհրդաժողովին, որը կայացել է հոկտեմբերի 19-21-ը Բյուրսեղում: Խորհրդաժողովի նյութն նիստի ընթացքում խորհրդի լիիրավ անդամ են դարձել նաեւ Ադրբեջանն ու Վրաստանը:

Ոչլոն եւեց Գաղիկ Չարությունյանը, Հայաստանի վերաբերյալ որոշումը կայացվել է 20 կողմ, 0 դեմ, 1 ձեռնարկով: Խորհրդի անդամները հայտարարեցին, որ Հայաստանը կարգավորվել է թուրքական Մահմանադրա-

կան դատարանի նախագահը, որն այնուհետեւ փորձել է իր ֆալը բացատրել նրանով, որ Հայաստանի Մահմանադրությունը անգլերեն լեզվով իր ձեռնի սակ չի եղել: Ի ժաշկախան Գաղիկ Չարությունյանը վերջինիս նկիրել է լազերային սկավառակ, որտեղ անգլերեն լեզվով գեներված են բոլոր երկրների մահմանադրությունները այդ բովում Հայաստանի եւ Թուրքիայի: Ըստ ՀՀ ԱԺ նախագահի, Թուրքիայի ներկայացուցիչ ֆալը բացատրական է ընկալվել ներկաների կողմից, ֆանի որ խորհրդում ընդունված չէ «որոշումներ կայացնել առաջնորդվելով ֆողարկված մտեցումներով»:

Ոչլոն հայտնեց Գաղիկ Չարությունյանը, Եվրոպայի Մահմանադրական դատարանների խորհրդի հիմնական խնդիրներն են՝ համագործակցություն

ընդ մահմանադրական արդարադատության բնագավառում, տեղեկատվության եւ փորձի փոխանակումը, արթն հարցերի վերաբերյալ որոշումների փնտրությունները, ինչո՞ւ են արթն արթն մահմանադրական խնդիրների վերաբերյալ Եվրոպական չափորոշիչների հասկանալի:

Հայաստանում մահմանադրական արդարադատության խնդիրների կառավարությունը ՀՀ ԱԺ նախագահը նեց, որ «ամենախոցելի տեղը ԱԺ դիմող սուրբեկների մահմանափակ լինելն է, ինչո՞ւ են արթն Հայաստանում վարչական դատարանների համակարգի բացակայությունը»: Գաղիկ Չարությունյանը գտնում է, որ «Մահմանադրության յուրաքանչյուր սուրբեկս իրավունք թե՛ս է ունենալ դիմելու Մահմանադրական դատարան»:

ՀԱՍՏԱՆԱԳՐԵԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ռուսաստանի գրահատեխնիկական ժամանեց Հայաստան

Ամսախաղի օրացանի բնակիչներն անցած ուրբաթ ջեռն ընդունելությունը ցույց սվեցին ռուսաստանյան գրահատեխնիկական անձնակազմներին, որոնք հասեցին Վրաստանի եւ Հայաստանի սահմանը: Հարեւան հանրապետությունից դուրս բերվող գրահատեխնիկայի առաջին արաստանը կհամալրի Հայաստանում տեղակայված ՈՂ ռազմակայանը: Այստեղի մեծ ճանադարհներից հեռու գտնվող հանդերի լուսությունը խախտեց հեռավակի մարտական 9 եւ սեխնիկական ստասարկման մի ֆանի մեխնաների արժեքների հանդուրը:

Ինչո՞ւ են հայտնեց ՈՂ 102-րդ ռազմակայանի հրամանատար, գնդապետ Ալեքսանդր Տիսովը, արաստան

տեղափոխման համար միտումնավոր ընդունեցին երկրորդական ճանադարհները, որոշեցի գրահատեխնիկաները չվնասեն մայրուղիների ասֆալտե ծածկույթը: Այդ սեխնիկական կազմում էր ՈՂ ժաշկախանության նախարարության Ախալխալախի 62-րդ ռազմակայանի ստառադիսությունը, դրա տեղափոխումը տեղի կունենա փուլ առ փուլ, մինչեւ նոյեմբերի 13-ը: Տեխնիկայի տեղադրումը համաձայնեցված է Հայաստանի ու Վրաստանի իրախնությունների հետ:

Վրաստանից դուրս բերվող գրահատեխնիկայի հաւաքին Հայաստանում ՈՂ ռազմակայանում ուժեղացնելու որոշումը կայացրել է ՈՂ զինված ու-

ժերի ղեկավարությունը, նախորեին հայտնեց ՀՀ ժաշկախանության նախարար Արթուր Սարգսյանը: Ընդունին հաւաք են առնվում զինտեխնիկայի ու ստառադիսությունների ֆանակի վերաբերյալ ժաշկախաները, որոնք նախատեսված են Եվրոպայում սովորական զինված ուժերի մասին ժաշկախանում, Անդրկովկասում Ռուսաստանից սրամարդկված արաժաճարային վրոտաների հաւաքին: Ընդհանուր առմամբ, Վրաստանից Հայաստան է դուրս բերվելու 76 միավոր գրահատեխնիկա:

Խորհրդային բանակի Լեմինականի մոտոհրաժապին դիվիզիայի հիման վրա տեղեկված ռուսաստանյան 102-րդ ռազմակայանը Հայաստան

ում է գտնվում միջոցական ժաշկախանի հիման վրա: Ռուսաստանի եւ Հայաստանի միջեւ ռազմական համագործակցությունը իրականացվում է կոլեկտիվ անվանադրության ժաշկախանի օրգանակներում եւ ուղղված չէ երրորդ երկրների դեմ, նեում են թե Մոսկվայում, թե Երևանում: Ռազմակայանը, որ իրավունք ունեն ծառայելու միայն ՈՂ վաղնակները, ոչ միայն ՀՀ անվանադրության հուսալի երաւիքին է, այլեւ բազմաթիվ աւխաստեղեր է սալիս հայաստանցիներին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հաստակոչման ժ շաթի
Հիմնադիր եւ հաստակոչիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երևան 375010, Հանրապետության 47
Ֆախ 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@armirco.com

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱԽԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221

Տնօրենքի ղեկավար
ՏԳՐԻՆՈՒԽԻԱՆ / հեռ. 529353

Համակարգչային ծառայություն
/ 562941

Apple Macintosh
հանվարչային ծառայություն
«Ազգ» թերթի
Յոլուն «Ազգին» ժաշկախի է
Կիբերը չեն գրախուսում ու չեն վերադարձում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoulian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻՆՈՅՆ
ԻՏԱՆ-ՏԱՍԻ-Ի ԲՊՐԱԿԻԳ
«Ազգի» համար

Մշակույթ

Ղազարու Սարյանին անջվող որեւիցե միտ գիտակցության մեջ արթնացնում է սարսեռակ գուրգուրումներ: Դրան կապված են արվեստի բնագավառի հետ, դրա ստացավորի բարոյագիտության եւ մանկավարժի դասերի ու նաեւ այն բանի հետ, թե ինչպէս դեմք է ընթրել ժամանակակից մշակութային բարոյակաւորությունը: Սարյանի անձը նաեւ դրում է խորհելու մարդու համար գլխավորի նրա կյանքի իմաստի մասին:

Երկրի վրա զարմանալի հետ է բռնել այդ կոմպոզիտորը, որը ծնվել է

դաննոն», դաւանաւորային երեւոյնքայնութիւններ:

Մյուս ուղղությունը սահմանի ընթացում Սարյանի համար արվեստի ու արվեստի մեծ կարեւորություն է ստանում: Կոմպոզիտորը հեռանում է կերպարի լուսանկարչական փոխարինումից եւ զուգահեռներ փոխարինում ընդհանուր եւ արվեստի ընդհանուր օրինակաւորությունների միջոց: Դրա հետ մեկտեղ Սարյանը երբեք չի կրկնում երաժշտության հոգեբանական սրությունից, ինչը բնական է, քանի որ մարդու հոգին հենց բնության արձագանքում է:

Այսպէս է ծնվում Սարյան կոմպո-

երկրորդ լարային կվարտետ անուն երաժշտության օրինակները:

Սիմֆոնիայի (1980) համար Հայաստանի եւ ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ Ղազարու Սարյանը ստացավ հանրաժողովրդական ճանաչում: Ստացված ըստ արձանատու ստեղծագործությունն իրավամբ կարելի է համարել հայ կոմպոզիտորների լավագույն սիմֆոնիաներից մեկը, ի դեպ, ոչ միայն հայ: Կոմպոզիտորի ստեղծագործական կենսագրության համար Սիմֆոնիան ունեցավ բարձրակետային նշանակություն, դեռ ինչ այն էին տանում եւ դրանից էին բխում Սարյան

Սարյանի երաժշտության բնական լույսը

80 տարի առաջ Դոնի Ռոսովում, Մարտիրոս Սարյանի ընտանիքում: Նրա կենսագրությունը վարային եւ արտիստիկ համակարգը սարբերվում էր հորից, թեւեւ բարոյական կողմնորոշիչները դաստիարակել էին Մարտիրոսի որդին Նույնպէս իմաստունաց հավասում էր արվեստի վերաբերման ուժին, որը կարող է մարել եւ Եսկել հոգիները: Գուցե այդ էր դաստիարակ, որ իրեն չէր դասկերպում ուսուցչությունից եւ ստեղծագործող երիտասարդության հետ լուսնային դուրս: Կյանքի 78 տարեկան 26-ի ընթացում դեկլարում էր երեսնի Կոմիտասի անվան դեպքերը կոմպոզիցիայի ամբիոնը: Ղազարու Սարյանը շատերի համար մնում էր դաստիարակ եւ բարեկամ, սիրո եւ ընդօրինակման առարկա:

նի մյուս ստեղծագործությունները: Ինչպէս միտ լինում է նրա մոտ, մտնում խնայող եւ Սիմֆոնիան տղայի էր բովանդակության բազմակողմանիությամբ: Եվ ամեն անգամ ունենորելիս այն բացվում էր իր Նոր կողմով ի հայտ բերելով երաժշտության բնական լույսը:

Բնականությունը Սարյանի համար ոչ միայն գեղարվեստական, այլեւ բարոյական կասեցորհա է: Արվեստում, ինչպէս եւ կյանքում, նա չէր կարողանում խորանմանել, խոսել այն մասին, ինչը հիմնականում չէր չգիտեր կամ ստեղծագործաբար չէր աղբյուր: Այսպէս, ասես Աստված իմն էր կամեցել, որ նա երաժշտություն գրի հոր նկարների թեմաներով: Բայց նա դա արեց միայն 46 տարեկանում, երբ համադրումը հարմարակալ ստեղծագործության մեջ օրհնարձի անխուսափելիության հետ: Պատասխանատվության զգացումը ճշգրտեց այդ օրհնարձի ժամանակը: (Գիտեցե՞մ կոմպոզիտորի նշանակալի խոստովանությունը. «Ստեղծագործությունն իմն համար հսկայական դաստիարակման էր, որը երբեք խոչընդոտել է մեծ մտադրումների իրականացմանը»): 1966 թ. ստեղծված սիմֆոնիկ «Հայաստանի դաննոն» դարձել է նվագախմբային համադրական լավագույն կոմպոզիտորի յուրօրինակ այցեքարտը:

Ինչպէս եւ հայրը, Սարյանը հակված էր աշխարհի բնադասական ընկալման: Մարտիրոս Սարյանի խոսքերով, արվեստը նրա համար «ենչառություն է եւ կյանքի երակազակ, եւ մարդու բուն կյանքը, նրա հոգին եւ ուղեղը ներառում են ողջ աշխարհը, ամբողջ կյանքը»:

Բնության աշխարհի եւ արվեստի աշխարհի միջեւ ներդասանականություն գտնելը գրավել է Ղազարու Սարյանի ողջ գիտակից կյանքը: Ինչպէս փոխակերպել երաժշտության միջոցները, որոնցով դրանք արձագուցել են բնության գույներն ու հնչյունները, նրա սարածությունն ու արժանիքը, արեգակնային ու լուսնային լույսը, նրա գույնի անվերջանալի ներկայակցությունը:

Ուղու այդ ընթացության կապակցությամբ կոմպոզիտորի ստեղծագործական զարգացումը ծավալվում է ասես երկու ուղղությամբ: Մի ուղղությունում ամառաշատ են դաստիարակող լուսնային համարձեւության եղանակները, երաժշտության մեջ ծագաւորությունը եւ բնականային ուղեգրումներին դիմելը: Օրինակ կարող են ծառայել «Սիմֆոնիկ դասկերներ», նվագախմբային «Հայաստան

զիտորի ինֆորմակ ոճը: Որոշ իմաստով նա արձագանքում է իմպրեսիոնիստական գեղագիտությանը: Այստեղ նաեւ կարելու են հնչողության փոփոխվող երանգավորումը, լուսաստվերների խաղը, տեմպային նրբագեղությունը: Այստեղ եւս երաժշտության սարածը մեծական արժանիքն, ընկալման օակուրների ձեւափոխման մեջ է: Ինչպէս եւ իմպրեսիոնիստները, Սարյանը արժանիքն մեջ տեսնում է հավերժությունը:

Եվ այնուամենայնիվ գունամկարային նրբագեղությունն առաջատար չի դառնում Սարյանի համար: Նույնիսկ հետեւելով հնչողության գեղեցկությանն ու տեղությունը, կոմպոզիտորն ասես ընդգծում է, որ ինչը երաժշտությունն ընկալում է որդեւ մտի սարսեռակությունը: Երաժշտությունը, ինչպէս եւ միտը, կառավարվում է էներգիայով, առանձնահատուկ մտաւոր էներգիայով:

Սիմֆոնիկ «Հայաստանի դաննոն» դարձել է նվագախմբային համադրական լավագույն կոմպոզիտորի յուրօրինակ այցեքարտը:

Սիմֆոնիկ «Հայաստանի դաննոն» դարձել է նվագախմբային համադրական լավագույն կոմպոզիտորի յուրօրինակ այցեքարտը:

Սիմֆոնիկ «Հայաստանի դաննոն» դարձել է նվագախմբային համադրական լավագույն կոմպոզիտորի յուրօրինակ այցեքարտը:

Սիմֆոնիկ «Հայաստանի դաննոն» դարձել է նվագախմբային համադրական լավագույն կոմպոզիտորի յուրօրինակ այցեքարտը:

Սիմֆոնիկ «Հայաստանի դաննոն» դարձել է նվագախմբային համադրական լավագույն կոմպոզիտորի յուրօրինակ այցեքարտը:

Սիմֆոնիկ «Հայաստանի դաննոն» դարձել է նվագախմբային համադրական լավագույն կոմպոզիտորի յուրօրինակ այցեքարտը:

Կայացավ Վազգեն Սարգսյանի հիշատակին նվիրված «Ոգու փորձություն» գրքի շնորհանդեսը

Երկ Երեւանում կայացավ Վազգեն Սարգսյանի հիշատակին նվիրված «Ոգու փորձություն» գրքի շնորհանդեսը:

Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսն իր շնորհակալութեամբ, գնահատմանն ու օրհնությունը սվեց գրքի հրատարակությունը նախածոնած ՀՀ Աստիճանադրական դասարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանին, գրքի հովանավոր սխար Հայր Հովնանյանին ու մյուս հրատարակիչներին:

«Աղբարեւ, ժամանակների անհրաժեշտությամբ են ծնունդ առնում հերոսները եւ իրեն կերտում իրենց ժամանակը: Եւ երանի նրանց, ովքեր թող-

նում են արձանի գործեր, որոնցով հեռանում են արձանից դրան, ու երանի նաեւ նրանց, ովքեր գնահատել գիտեն այդ գործերը եւ իրենց հիշողության մեջ, իրենց հոգում ու սրտում արձանին են մասնուցում արձանավորներին», ասաց Վեհափառ հայրապետը, համոզմամբ, որ հայ ժողովուրդը մասնաշրջան հիշելու է Վազգեն Սարգսյանին «հայ գեներ, մտի, կառուցող ու ստեղծարար հանճարի փառին ծառայած նվիրակների ու փառերի արժանիք»:

Ինչպէս նեցե Վեհափառ հայրապետը, ի դեմս Վազգեն Սարգսյանի, «Ոգու փորձությունը» երախտիկ խոսք է ուղղված թողու այն հայրողիներին, որոնց հերոսությամբ ծնո-

թերվեց հայոց անկախությունն ու դրվեցին դեպքերից հայրապետի ազատությունը:

Գրքի շնորհանդեսի առիթով իրենց գոհունակությունը հայտնեցին Գ. Հարությունյանը, Վազգեն Սարգսյանի մայրը Տիկին Գրեան:

Շնորհանդեսին ներկա էին ՀՀ Ամ նախագահ Արմեն Սարգսյանը, բարձրաստիճան դեպքերից հայրապետը, ղազարու Սարյանը, մշակութային գործիչներ:

Տեղեկատվությունը «Նոյան տղան» են տարածել Սայր Աթոռի տեղեկատվության համակարգից:

«Փարոս» երգչախումբը վաղը կմեկնի Անգլիա՝ միջազգային մրցույթ-փառատոնի

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՀՊԿՏԵՄԲԵՐ 2000: Աշխարհում բերես միակ անդամաւորների «Փարոս» կամերային երգչախումբը վաղը առաւելոյն «Բրիտիշ Էռուեյզի» օդանավով Երեւանից կմեկնի Անգլիա՝ մասնակցելու Տերի կղզում տեղի ունենալի միջազգային մրցույթ-փառատոնին: Խմբավար Վաչագան Լավասար-

ողջ խմբի օդանավային տոմերի վրա: «Հավասարիմ մնալով իր գործակերտին, ասում է «Բրիտիշ Էռուեյզի» Հայաստանի, Վրաստանի, Ղրղզստանի եւ Թուրմենստանի սարածաւրջային մեներք Դուզի Դուզաւը, մեր ավիաընկերությունը բարունակում է իր հնարաւորությունների սահմաններում իրակա-

դյանի գլխավորությամբ 27 երգիչ-երգչուհիներ, մեծամասամբ անվասայակներով, Լոնդոն եւ Վինչեստր Լադախներում մեկական համերգ տալուց հետո կծանանեն Տերի կղզի եւ հոկտեմբերի 27-29-ը կմասնակցեն 2 փուլով անցկացվելի մրցույթին, երգացանկում ունենալով ոչ միայն հայ դասական ու ժողովրդական, այլեւ արեւմտաւրոպական ստեղծագործություններ:

Կամիր խալի վերականգնողական կենտրոնի օժանդակությամբ ստեղծված երգչախմբի այս մեծածախս ուղեւորությունը հնարավոր դարձավ, ասում է խմբավար Վաչագան Լավասարյանը, շնորհիվ հանրապետության նախագահի հատուկ ֆոնդից տրամադրված կարելու նիւստություն, Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպանության եւ «Բրիտիշ Էռուեյզ» ավիաընկերության երեսնի գրասենյակի: Վերջինս, բարունակեց նա, Եւրո 40 տկոս գեղյ աղբարտվեց

նացնել մարդասիրական եւ մշակութային ծրագրեր, օգնել մանկաստեղծին, նրա ստեղծ հայ արվեստագետների Մեծ Բրիտանիայում անցկացվող ելույթներին, օժանդակել Անգլիայից այստեղ հայ երաժիշտների համերգների իրականացմանը»:

«Երախտագիտություն են հայտնում հանրապետության նախագահին, Մեծ Բրիտանիայի դեսպանությանը եւ «Բրիտիշ Էռուեյզին», ինչպէս նաեւ մեր մյուս բարերարներին, առանց որոնց օժանդակության հնարավոր չէր լինի մեր կամերային երգչախմբի գործունեությունը, նման ուղեւորությունների իրականացումը: Չմոռանալ, որ «Փարոս» երգչախմբի անդամների համար երգն ու երաժշտությունը ոչ միայն արվեստ է, այլեւ օտարիկացիների ամենազգույն միջոց», եզրակացրեց «Փարոսի» խմբավարը:

«Բրիտիշ Էռուեյզի» երեսնի գրասենյակ

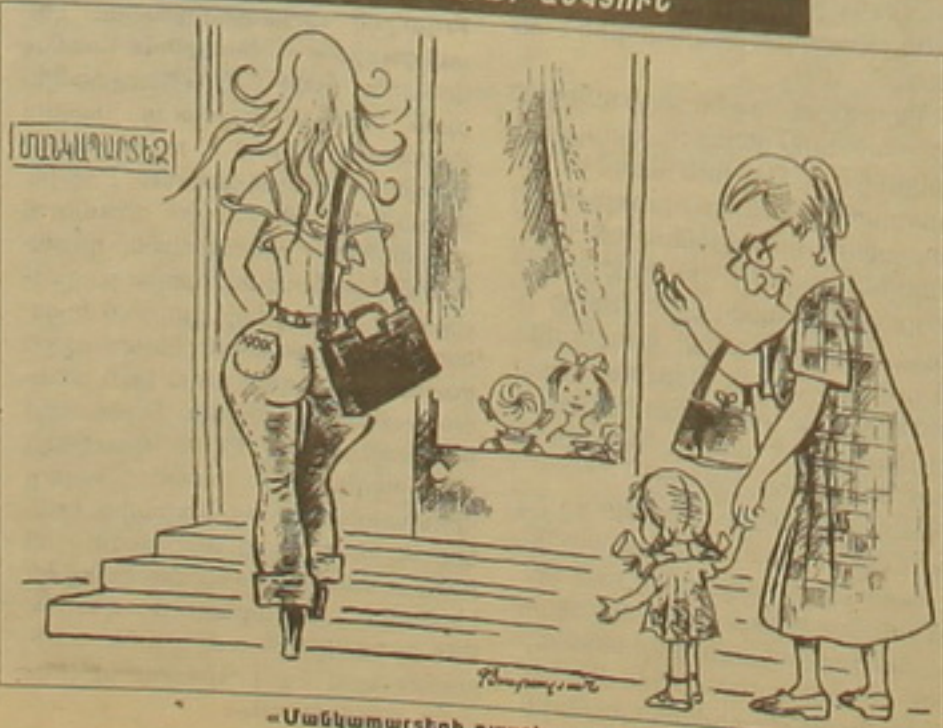
Իսահակյանական գերեկույթ Բայց առանց բանաստեղծի քանդակարանի

Հոկտեմբերը դարձաւ մեծ բանաստեղծ Ավետիս Իսահակյանի ոչ միայն ծննդյան, այլեւ մահվան (հոկտեմբեր 17) ամիսն է: Իսկ 25 տարի առաջ Նույն ամսի 21-ին բանաստեղծի ծննդավայր Ալեքսանդրապոլ-Լեւոնակաւում, ծննդյան 100-ամյակի առիթով բացվեց դրոշմի տոն-քանդակարանը, որն ամեն տարի անցկացվող իսահակյանական օրերի կենտրոն էր դառնում ընդունելով նաեւ գրականության ու մշակույթի մեծ բով հայ եւ այլազգի նշանավոր գործիչներ: Թանգարանի դիմաց եւ հարող փողոցում օրերս անցկացված հորեյանական գերեկույթը նաեւ անուղղակի բողոք-հիշեցում կարելի էր համարել առ այն, որ մեծ նարեգուի հուշատուրը երկրածածկ հետ անհիմն փանդելուց ու 1993-ին նոր կառուցման ընդհատումից ի վեր սակայն լված կիսակառույց վիճակում է: Շիրակի մարզպետարանի մշակույթի բաժնի վարիչ Հասմիկ Կրակոսյանն իր ելույթում այս կառուցույթը սեղեկացրեց, որ «Հա-

յասան» հիմնադրամի ներկայացուցիչները խոստացել են եկող տարի սկսել Գյումրու քանդակների վերականգնումը, որով ավարտին կհասնի եւ կվերաբացվի նաեւ այս կարելու մշակութային օբյեկտը:

Յերեկույթի ընթացում հնչեցին Իսահակյանի նարեգույթային ընդհանուրներ եւ դրանց տեսքերով գրված երգեր, ներկայացված էին քանդակի ցուցանմունքներ, որոնք ժամանակակից լուսնային են «Կոմսայրի» արգելոց քանդակարանում: Վարդէի հորեյանին նվիրված միանշանակ օրհնակներում գրողների միության մարզային բաժանմունքի անդամները վերջերս ուխտագնացություն էին կազմակերպել դեռ իր Արագած լեռը եւ իսահակյանական այլ վայրեր: Մտահոգացում կա նաեւ դիմել համադասարան կառույցներին Արագածի յուր գազարներից ամենաբարձր Ալետի Իսահակյանի, երկրորդ Հովհաննես Շիրակի անունով կոչելու առաջարկությամբ:

ԳԵՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐԵՑՅԱՆ

«Մանկապարտեզի գաղտնաբերություն» «Նոր հայեր» ԵՏ

ՍԵՂԱՆԻ ԹԵՆԻՍ

Մրցակիցը շատ ուժեղ էր

Հայաստան-Հունգարիա՝ 0-3

Երեւանի «Դինամո» մարզադահլիճը 1977 թ.-ից ի վեր առաջին անգամ ականատես եղավ սեղանի թենիսի եվրալիգայի մրցմանը: Առաջին անգամ անկախ Հայաստանի հավաքականն իր ուժերը չափեց աշխարհի ու եվրոպայի բազմակի չեմպիոն եւ աստղաբույլով հայտնի Հունգարիայի ազգային թիմի հետ:

Ծիւս է, Իսայիայում զսնվող մեր ուժեղագույն թենիսիստ Սմբատ Մարգարյանը զգալիորեն կուժեղացնէր համադրեւորյան հավաքականը, բայց եւ այնպէս 0-3 դառը դարձաւ մեր մտորումների առիթը: Փաստորեն, այսօր Հայաստանում, Սամվել Վարդանյանից բացի, չկան այնպիսի բարձրակարգ մարզիկներ, որոնք կարող են արժանի մրցակից լինել ահեղ հակառակորդներին: Երիտասարդ Դավիթ Մարգարյանն ու դասանի Մուրադ Ասատրյանն արեցին այն ամենը, ինչ կարող էին: Սակայն երբ Հայաստանի մարզական ղեկավարներն արժանի ուժադրություն չեն դարձնում մարզածելին, երբ մեր մարզիկներին թակատում է մրցաւարային փորձը, երբ օտարներն ավելի են հետաքրքրուած մեր անցյալի ավանդույթները դիտարկելու հարցում... եւ այլն, եւ այլն: Իսկ նույնպէս դժվարին ճանապարհ անցած Հունգարիան այսօր վերականգնում է մարզածելի իր նախկին հզորությունը: Ծիւս է, ազգային թիմի մարզիչ Թոմաս Թիմեցը բավականին զգույշ է որեւէ կանխագուշակումներ անելիս, երբ խոսքը վերաբերում է եվրալիգայի առաջին խմբում Խաղանիայի ու Նորվեգիայի հետ հանդիպումներին:

Հայաստան-Հունգարիա մրցախաղում օգտագործվեցին 40 մմ-անոց նոր գնդակներ. նորամուտուրյան նդասակն է ավելի հրադուրիչ դարձնել մեծ արագութան յայտնաներում խաղացվող այս մարզածելը: Այդպիսի արագութամբ ընթացավ Սամվել Վարդանյան-Ադամ Լինդեր խաղը, որտեղ կիրառվեցին սեղանի թենիսի զինանոցի բոլոր հնարները: Խաղը ավարտվեց հունգարացի հյուրի 2-0 հաշվով հաղթանակով:

Հունգարացիներին երկրորդ միավորը բերեց Ֆերենց Պաժժի: Նա եվրոպայի վերջին առաջնութան թիմային յայտարարում հաղթել էր աշխարհի լավագույններից մեկին՝ բելառուս Վլադիմիր Սամսոնովին: Հունգարացին այս անգամ որեւէ դժվարին արգելի չհանդիպեց եւ 2-0 հաշվով դարձաւ մասնակց Մուրադ Ասատրյանին: Նույնպիսի արդուտնով ավարտվեց նաեւ Դավիթ Մարգարյան-Դանիել Յվիզել մրցախաղը:

Այստիպով, եվրալիգայի մրցաւարի առաջին հանդիպումը եզրափակվեց 3-0 հաշվով: Զբաղեցնելով ուրախութունը՝ հյուրերի մարզիչ Թիմեցը կարծիք հայտնեց, թէ Հայաստանը հնարավորութուն ունի բարելավելու իրավիճակը, հակառակ որ առաջիկա մրցումները տեղի են ունենալու մրցակիցների «տանը»: Այժմ Հայաստանը մրցելու է Նորվեգիայի, ապա Խաղանիայի թիմերի հետ: Վերջինիս հավաքականում խաղում է այդ երկրի փառաբանութուն ստացած չինացի ուժեղ թենիսիստ: Նորվեգիան նույնպէս շատ վստահաւոր մրցակից է: Այդուհանդերձ, ղեկ է հուսալ, որ մեր մարզիկները ըստ արժանութուն հանդէս կգան եվրալիգայի մրցումներում:

Հայաստան այցելութունը հունգարացիները եզրափակեցին Սուրբ Եղիշի միջնաբերդով: Այդ նմանց հյուրընկալեց հունգարական «Գեդեոն Ռիխտեր» ընկերութան սնորհութունը:

ՀԱՏՈ ՄՈՍԿՈՎԱ

Պայքարն ավելի է սրվում

Հայաստանի առաջնութան բարձրագույն խմբի մրցաւարում անցկացվեցին 24-րդ տուրի հանդիպումները:

«Լեոնազոր»-«Արարատ»՝ 0-2: Առաջատարը «Արարատ»ը, Կադաւանում վստահաբար «Լեոնազոր»ի սկսած:

Երեւանցիներն առաջին ու երկրորդ խաղակետերում մեկական անգամ գրավեցին մրցակցի դարձաւորը, այնի ընկան Ալեքսանդր Թադևոսյանը (3) եւ Տիգրան Տոսյանը (71):

«Շիրակ»-«Արախ»՝ 0-1: Տուրի կենտրոնական հանդիպումը տեղի ունեցավ Գյումրիում, որտեղ մրցեցին ամենաբարձր տեղերի հավակնող երկու թիմեր: Խաղը ընթացավ չափազանց լարված յայտարարում եւ հաջողութուն բերեց հյուրերին՝ Արարատի ֆուտբոլիստներին: Միակ գոլը «Շիրակի» դարձաւոր խափեց Արամ Հակոբյանը (15):

«Միկա»-«Դինամո»՝ 2-1: Մեկ այլ առաջատար Աւստրալի «Միկան», անտալասելիորեն համառ դիմադրութան հանդիպեց մրցաւարի վերջնադարձ «Դինամոյի» կողմից: Խաղակարգում՝ 8-րդ տուրի, հաշիվը բացեց «Միկայի» խաղացող Ալեքս Աճեմյանը: Հետագայում եւս խաղը ընթանում էր աւստրալացիների առավելութամբ եւ նրանք մի քանի անգամ լավ հնարավորութուններ ունեցան կրկնադարձելու հաշիվը: Դա նրանց հաջողվեց միայն 59-

րդ տուրին (գոլը խափեց Արթուր Քոչարյանը): Դրանից հետո «Միկայի» ֆուտբոլիստները, հավանաբար, համարեցին, թէ խնդիր կատարված է: Դրանից օգտվեցին դինամոյականները, որոնց գրոհներից մեկն ավարտվեց մրցակցի դարձաւոր գրավումով, գոլը խափեց Վիտալ Մեքիխանյանը (69): Հետագայում 2-1 հաշիվը չփոխվեց:

«Կիլիկիա»-«Զվարթնոց»՝ 1-3: Այս երկու թիմերի հանդիպումները սովորաբար անցնում են հետաքրքիր յայտարարում, եւ այս մեկը բացառութուն չէր: Առաջին խաղակետում հյուրերը առավելութուն ունեին եւ 2 անգամ կարողացան հաջողութան հասնել: «Կիլիկիայի» դարձաւոր գրավեցին Նվեր Խաչատրյանը (16) եւ Սարգիս Նազարյանը (44): Հանդիպման երկրորդ կետում հավասար խաղ ընթացավ: Կողմերը մեկական գնդակ փոխանակեցին. նախ այնի ընկավ Արսակազը Քարամյանը («Կիլիկիա», 57), ապա Միք Ավանեսյանը («Զվարթնոց», 86):

Մրցաւարային աղուտակ

	Խ	Յ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արարատ	24	15	5	4	41-21	50
2. Արախ	24	15	4	5	52-29	49
3. Միկա	24	14	4	6	50-31	46
4. Շիրակ	24	13	7	4	55-17	46
5. Զվարթնոց	24	11	8	5	42-30	41
6. Կիլիկիա	24	6	3	15	39-52	21
7. Լեոնազոր	24	2	3	19	22-73	9
8. Դինամո	24	1	4	19	19-66	7

Ներքական եռօրյան

Ֆուտբոլի շեմոնները լիգայի խմբային մրցաւարերի մասնակցից թիմերը կանցկացնեն հինգերորդ տուրի հանդիպումները:

Հինգերորդ-ութերորդ խմբերի թիմերը կխաղան այսօր: Կմրեն հետեւյալ զույգերը. հինգերորդ խումբ՝ «Յուվենտուս» (Իտալիա)-«Համբուրգ» (Գերմանիա), «Դեյտրիշլի» (Իտալիա)-«Պանատինայիկոս» (Հունաստան), վեցերորդ խումբ՝ «Բավարիա» (Գերմանիա)-«Շելփերդ» (Շվեդիա), «Պարի Սեն ժերմեն» (Ֆրանսիա)-«Ռուսենբորգ» (Նորվեգիա), յոթերորդ խումբ՝ «Անդերլեխտ» (Բելգիա)-«Մանչեսթր Յունայթեդ» (Անգլիա), «Դինամո» (Ուկրաինա)-ՊՍՎ (Հոլանդիա), ութերորդ խումբ՝ «Լիդս» (Անգլիա)-«Բարսելոն» (Իտալիա), «Բեխիբա» (Թուրքիա)-«Միլան» (Իտալիա): Վաղը խաղադաւա լմանն առաջին-չորրորդ խմբերի թիմերը: Միա թե որ զույգերը կհանդիպեն, առաջին խումբ՝ «Ռեալ» (Իտալիա)-«Ստորշինգ» (Պորտուգալիա), «Բայեր» (Գերմանիա)-«Ստարակ» (Ռուսաստան), երկրորդ խումբ՝ «Լացիո» (Իտալիա)-«Շախտյոր» (Ուկրաինա), «Արսենալ» (Անգլիա)-«Ստարա» (Չեխիա), երրորդ խումբ՝ «Օլիմպիկոս» (Հունաստան)-«Վալենսիա» (Իտալիա), «Չեռնովեն» (Հոլանդիա)-«Լիոն» (Ֆրանսիա), չորրորդ խումբ՝ «Մոնակո» (Ֆրանսիա)-«Գալաթասարայ» (Թուրքիա), «Շտուրմ» (Ավստրիա)-«Գլազգո Ռեյնջերս» (Շոտլանդիա):

Հինգաբարձի օրը կանցկացվեն ՌԻՖՅԱԻ գավաթի խաղարկութան հերթական փուլի 1/32 եզրափակիչի առաջին հանդիպումները:

Մկալել է մրցախաղի երկրորդ կեսը

Կասպարով-Կրամնիկ՝ 4-5

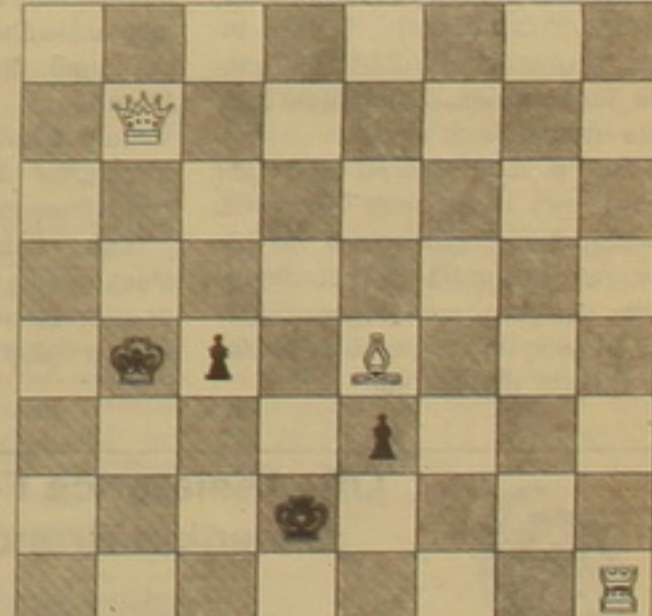
«BGN. Աշխարհի առաջնութուն» մրցախաղում, որն ընթանում է Լոնդոնում, հավակնորդը՝ Վլադիմիր Կրամնիկը, դաժողանում է մեկ միավորի առավելութունը: Շաքաթ եւ կիրակի օրերին անցկացված երկու դարձաւորում աշխարհի չեմպիոն Գարի Կասպարովը փորձեց բեկում մտցնել մրցախաղի՝ իր համար աննդատ ընթացի մեջ, սակայն նա ջանքերն աղարկուն էին:

8-րդ դարձաւորում սեւերով խաղացող Կասպարովը մրցախաղում առաջին անգամ կիրառեց Լիմոնովիչի դաւաճանութուն սկզբնախաղը: Մրցակցին մասնուցած անակնկալն իր դերը խաղաց. չեմպիոնը հենց սկզբից առավելութան հասավ: Հետագայում Կասպարովն ավելի մեծացրեց իր առավելութունը, Եաիեց մեկ զինվոր եւ, մասնագետների կարծիքով, հաղթանակի հասնելու լավ հնարավորութուններ ուներ: Սակայն Կրամնիկին հաջողվեց ճգրիտ փայլելի միջոցով չեզոքացնել մրցակցի ստանալիները, եւ 38-րդ փայլում ոչ-ոքի գրանցվեց:

9-րդ դարձաւորում սկսվեց մրցախաղի երկրորդ կեսը: Ինչպէս նախորդ դարձաւորում, այս անգամ եւս Կասպարովը ջանաց սուր խաղի միջոցով հաջողութան հասնել: Ինչպէս 1-ին եւ 3-րդ դարձաւորում, այստեղ եւս աշխարհի չեմպիոնը խաղն սկսեց e2-e4 փայլով: Խաղարկվեց իտալական դարձաւորի բեռլինյան տարբերակը, որտեղ Կասպարովը նոր Եառունակութուն ընթաց: Նա փոքրիկ առավելութան հասավ, բայց Կրամնիկն այս անգամ էլ կարողացավ հսակ խաղով հավասարեցնել դիրքը ոչ-ոքի:

Մրցախաղի հաշիվը դարձավ 5-4՝ հօղուս Կրամնիկի:

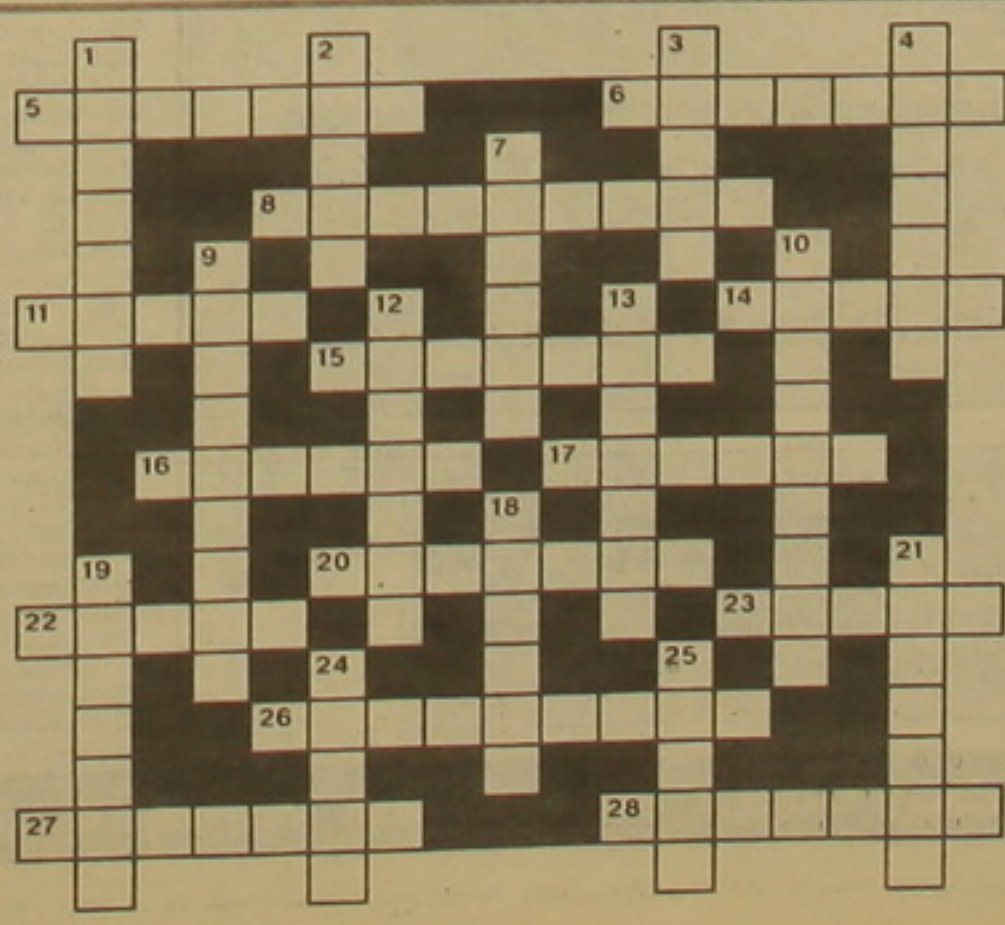
Փորձեք լուծել

Մաս 2 փայլից
Մեր տղազած նախորդ 2 փայլանի խնդրի լուծումն է 1.ՁԵ2:
ԲԱԾԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Ե ՈԱԶՆԻԿ ԱՎԱԶՅԱԼԸ

Նախորդ համարում տղազրված խաչքառի դասախառնները

- Ուղղահայաց 1. Պանամա: 2. Եվրո: 3. Ասկերան: 4. Ալիք: 5. Փողոսկի: 6. Ռոպ: 7. Կերպ: 12. Աստղասակ: 13. Ալանսա: 15. Տայգա: 16. Տիսու: 17. Ալվե: 18. Կարմա: 22. Տորնադո: 23. Մասուսա: 24. Պասկալ: 26. «Նարգան»: 27. Արախ: 28. Ալիս: 30. Տրեյս:
- Հորիզոնական 1. Պրերիա: 5. Փողոսկի: 8. Ավուր: 9. «Նորա»: 10. Աղար: 11. Բելֆաս: 14. Ասեսաս: 17. Արկիկա: 19. Ալիզի: 20. Ալվա: 21. Բասու: 22. Տոսեմ: 24. Պարամոս: 25. Նարսյան: 29. Ընտրուել: 31. Կալի: 32. Բիզ: 33. Գելսա: 34. Լեսոքո: 35. Բարխան:

Ուղղահայաց

1. Ամառանոցային բնակավայր Հայաստանում, Արուսիանի օրջանում, Հազարանի վտակ Դալարի ափին: 2. Հնդկ կինոդերասան, կինոռեժիսոր: 3. Այն խեղճ ու կրակ մարդը, որը մեղավոր չէր, իր մաշկներն էին մեղավոր: 4. Գեղնաճաղագույն ռիզմեն, որը սինթետիկ էր ստանալով օրգանիզմներում: 7. Անդրկովկասում տարածված բազմալար հարվածային նվագարան: 9. Բնակավայր Արցախում: 10. Դ. Վարուժանի ժողովածուներից: 12. Հայերին այժմ դարձաւորված սննդամթերք: 13. Ժամերով, օրերով, տարիներով, դարերով չափվող երեւոյթների եւ իրադարձութունների տեսողութուն: 18. Հնոցներում ձուլածո դողդաշի ստացման նոր եղանակի հեղինակը: 19. Ֆրանսիացի ժամանակակից նկարիչ: 21. Ասամբուլում լույս տեսնող հայկական փառաբանական, հասարակական օրաթերք: 24. Այն փաղըր նյութը, որը մեկի օրգանիզմում չափից շատ է, մյուսի մոտ չափից թակաս, երկու դեպքում էլ առաջանում է հիվանդագին դրոցեւ: 25. Մաքրող, լվացող ձեռնարկութուն Երեւանում:

Հորիզոնական

5. Երբնաժողիկների ընտանիքի բուժական հասկութուններով օժտված խոս: 6. Զարնցի բանաստեղծութունների Եառը՝ «Լյուսի ...ին»: 8. Հայ աստղաֆիզիկոս: 11. Կարոնիով հարուստ բանջարեղեն: 14. Իտալացի հանրաճանաչ ֆուտբոլիստ: 15. Ֆեռոլակալան ճարտնիայում մանր ազնվականների ռազմաֆեոդալական խավ: 16. Ռուսաստանում 17-19-րդ դդ. կրսեր հրամկազմի զինվորական կոչում: 17. Քաղաք Հնդկաստանում: 20. Ոսկրային հիվանդութուն: 22. Փոխադրամիջոց: 23. Ֆրանսիացի դոստիմոյ Բեռնոնիս նկարիչ, «Լոզացող կանայք» կտավի հեղինակը: 26. Հայ նկարիչ, որը Ս. Ի. վանուլի եւ Կ. Կորովի մոտ ուսումնասիրել է գեղանկարչութուն, փանդակագործութուն եւ ճարտարադրութուն: 27. Մաշկ, ...: 28. Սահմանային գյուղ Հայաստանում:

